

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

**TRŽIŠTE DUHANSKIH PROIZVODA
HRVATSKA 2021.**

dr. sc. Iva Tomić, glavna ekonomistica (HUP)

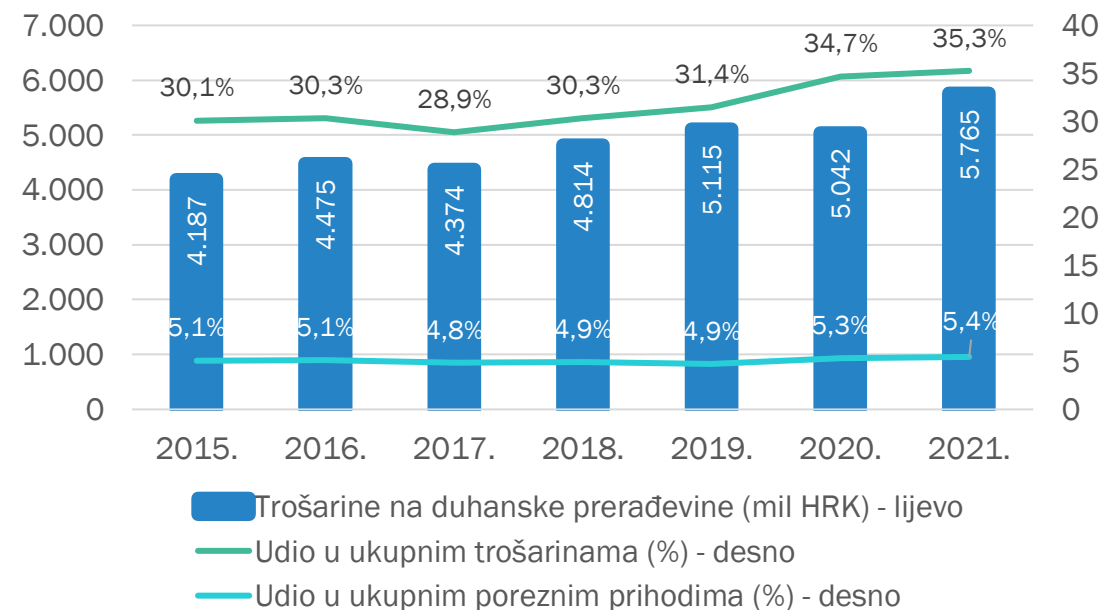
VAŽNOST OPOREZIVANJA DUHANSKIH PROIZVODA ZA PRORAČUNSKE PRIHODE

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

- Gotovo 6 milijardi kuna uplaćenih trošarina u 2021.
 - Više od trećine (35%) ukupnog iznosa trošarina i oko 5,5% ukupnih poreznih prihoda
- Doprinosi značajnom punjenju državnog proračuna i preko drugih izvora
 - Npr. uplaćeni iznos PDV-a u 2021. iznosio je gotovo 2 milijarde kuna
 - gotovo 8% ukupnih poreznih prihoda
 - ...
- Izražen trend rasta!
 - Čak i u kriznoj 2020.

Trošarine na duhanske preradevine

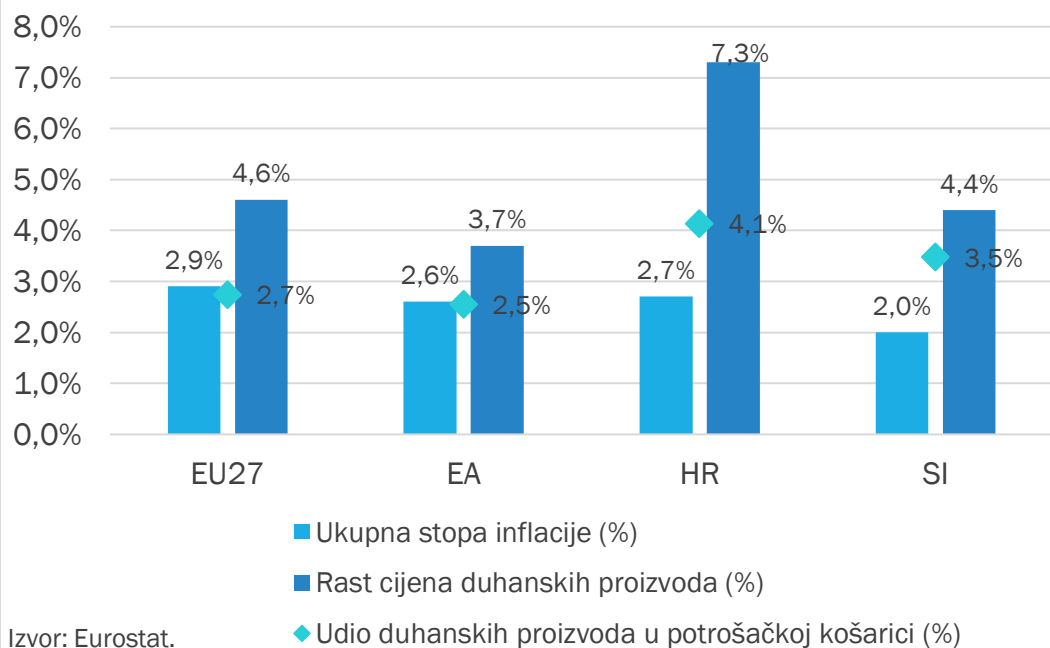

Izvor: MFIN i CU.

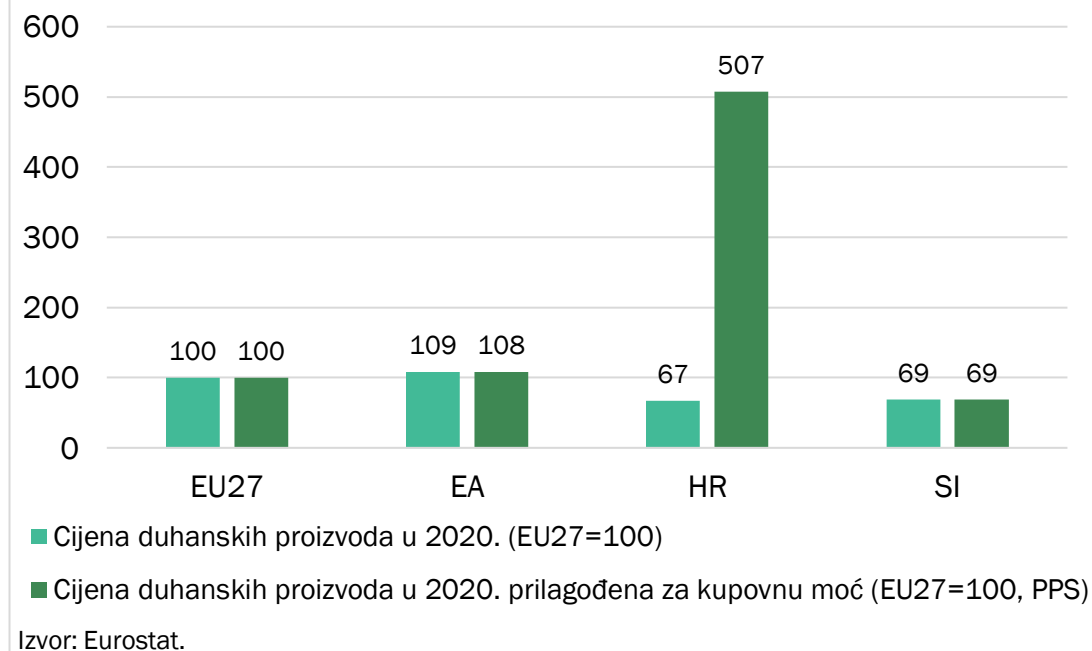

CIJENE DUHANSKIH PROIZVODA

Indeks potrošačkih cijena u 2021.

Cijene duhanskih proizvoda u 2020. (EU27=100)

UČINCI ZNAČAJNOG POVEĆANJA CIJENA DUHANSKIH PROIZVODA

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

- Visoki udio poreza (min. 80%) u maloprodajnoj cijeni duhanskih proizvoda utječe na:
 - **rast ilegalne trgovine**
 - Ilegalni rezani duhan
 - Švercane i krivotvorene cigarete
 - Illicit whites (ne sadrže oznake niti jedne države)
 - **povećanje prekograničnog kupovine**
 - što u konačnici **negativno utječe na puni potencijal punjenja državnog proračuna**
- O tome govori i naše istraživanje čiji je glavni cilj bio utvrditi veličinu tržišta neoporezovanih duhanskih proizvoda i što preciznije procijeniti utjecaj tržišta neoporezovanih duhanskih proizvoda na državni proračun

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA DUHANSKIH PROIZVODA HRVATSKA 2019. – 2021.

ISTRAŽIVANJE PRIPREMILI: DAVOR TOLIĆ I JASMINA FAJKOVIĆ (IPSOS D.O.O.)

O ISTRAŽIVANJU

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

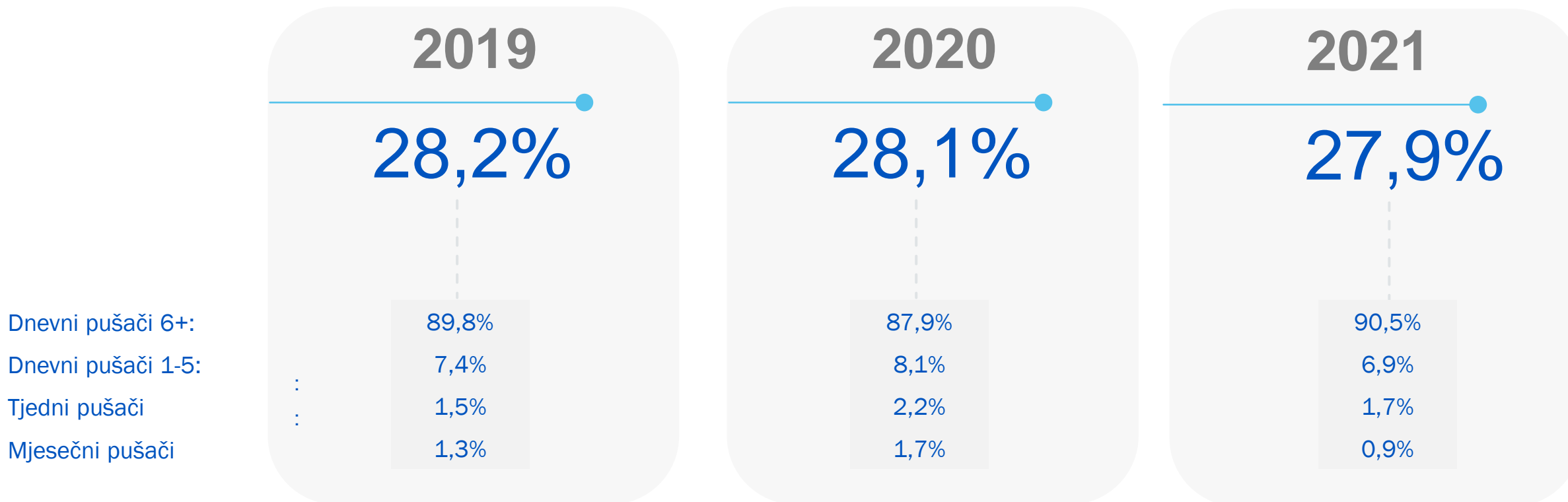
- **Cilj:** kontinuirano praćenje veličine tržišta **neoporezovanih duhanskih proizvoda**
- **Metodologija:** osobno anketiranje u kućanstvu na reprezentativnom uzorku u razdoblju prosinac 2021. – siječanj 2022.
 - ukupno 3.062 ispitanika 19+ godina
- Treća godina zaredom kako se provodi istraživanje

INCIDENCIJA PUŠENJA – TREND

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

HRVATSKA UKUPNO PUŠAČA U DOBI 19+

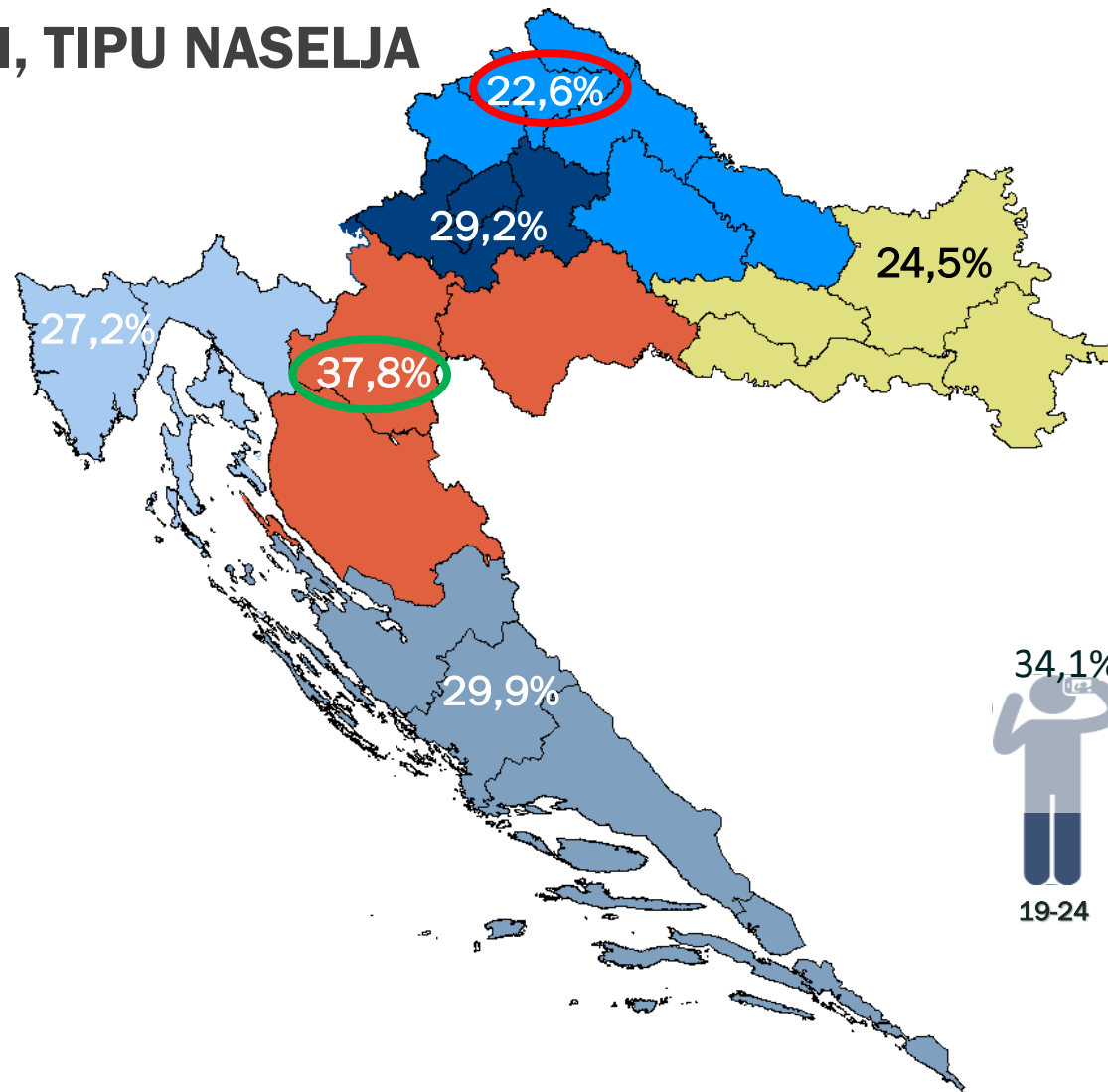

Rast cijena ne dovodi do pada incidencije!

INCIDENCIJA PUŠENJA PREMA REGIJI, SPOLU, DOBI, TIPU NASELJA

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

30,6%

MUŠKARCI

25,4%

ŽENE

28,6%

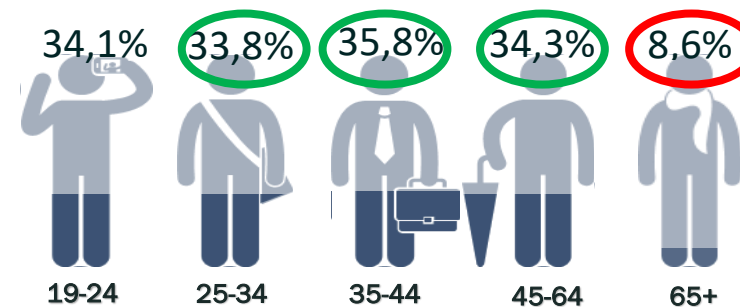
URBAN

26,8%

RURAL

Prosječna dob: 44

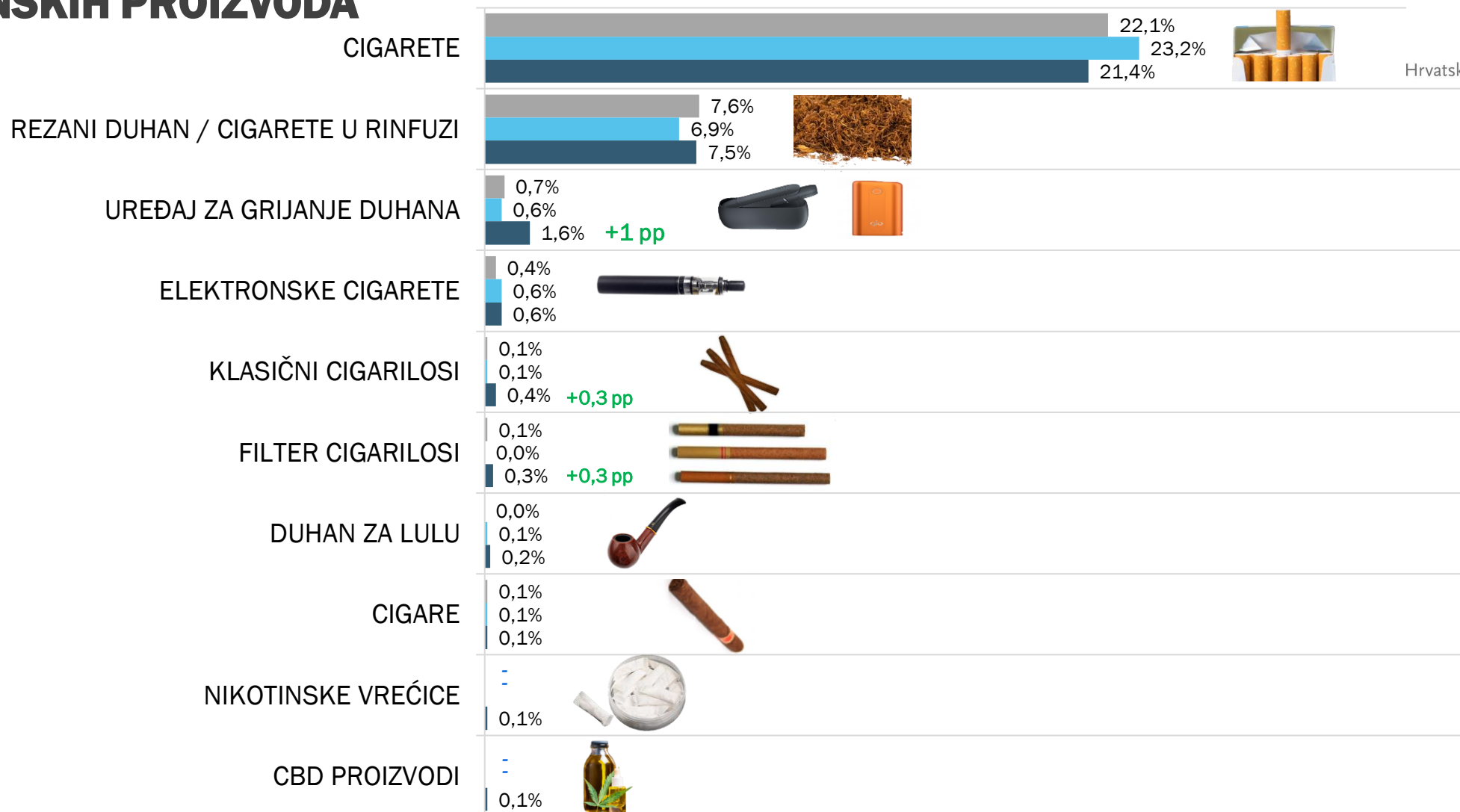
INCIDENCIJA PUŠENJA PREMA TIPU DUHANSKIH PROIZVODA

■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

CIGARETE

2019

2020

2021

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

22,1%
u populaciji

23,2%
u populaciji

21,4%
u populaciji

Puši oporezovane cigarete (s markicom Hrvatske)

20,6%

22,5%

20,9%

Puši neoporezovane cigarete

1,5%

0,7%

0,5%

udio među pušačima
cigareta

97,7%

2,3%

Puše rezani duhan s poreznom markicom iz
Hrvatske

2,1%

2,4%

2,5%

Puše neoporezovani rezani duhan u rinfuzi

5,5%

4,4%

5,0%

32,9%

67,1%

udio među pušačima
rezanog duhana

7,6%
u populaciji

6,9%
u populaciji

7,5%
u populaciji

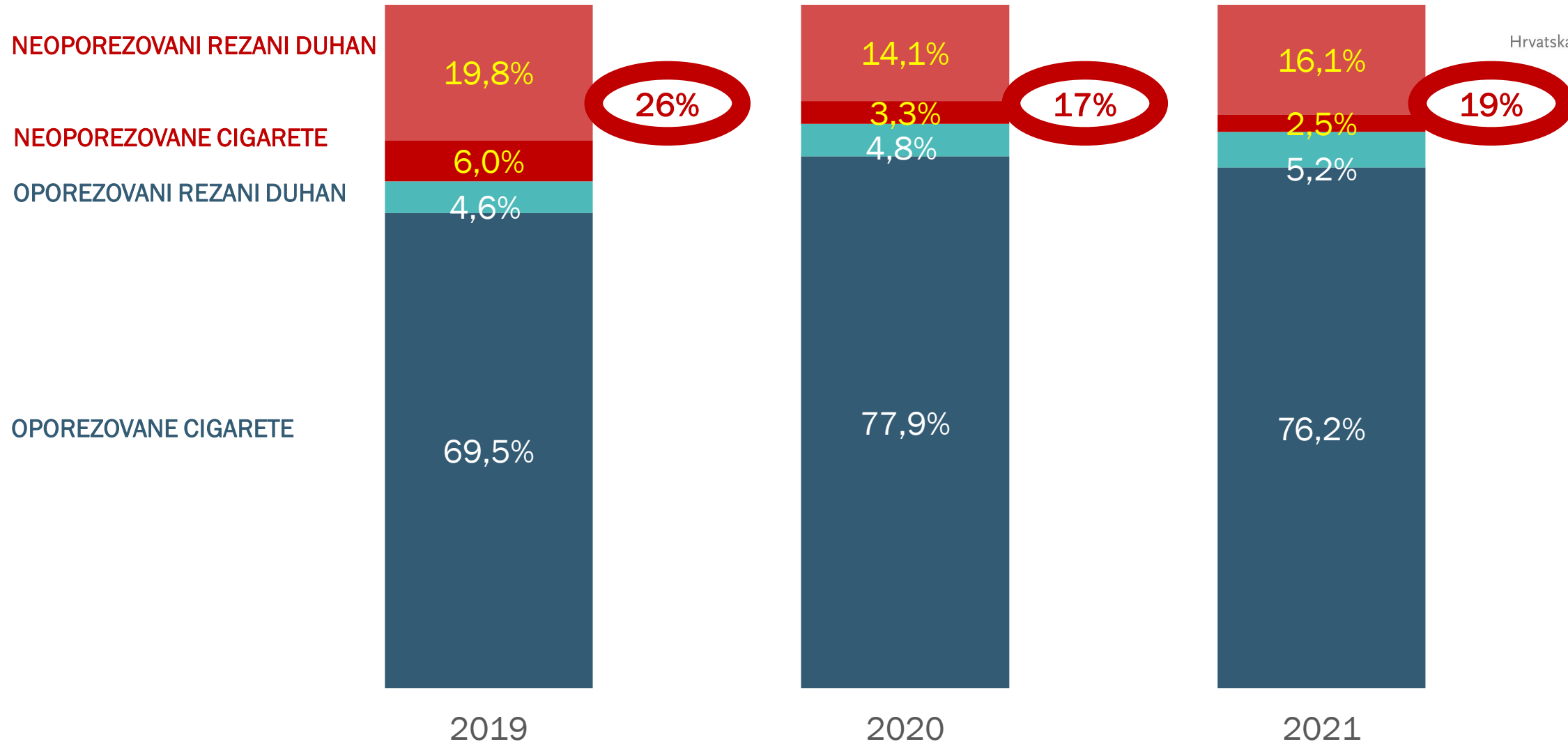
REZANI DUHAN /
CIGARETE U RINFUZI

UDIO POTROŠNJE NA GODIŠNJOJ RAZINI

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

ŠTO BI UTJECALO NA PRESTANAK KUPOVINE NEOPOREZIVIH DUHANSKIH PROIZVODA?

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

Niža cijena duhanskih proizvoda na uobičajenim mjestima prodaje	43%
Strah od kazne / sankcije	13%
Svijest da je riječ o proizvodima skladištenim u nekontroliranim uvjetima i vlazi	2% (vs. 2020.: -5 pb)
Svijest da je riječ o proizvodima s istekom roka trajanja	0% (vs. 2020.: -7 pb)
Ništa ne bi utjecalo	35% (vs. 2020.: +16 pb)
Ne kupujem takvu vrstu proizvoda	11% (vs. 2020.: -9 pb)

ZAKLJUČCI OVOGODIŠNJEG ISTRAŽIVANJA TRŽIŠTA DUHANSKIH PROIZVODA

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

- **Stabilna incidencija**, nema promjene u broju pušača (28%)
- Udio koji otpada na **neoporezovanih duhanske proizvode** (prvenstveno rezani duhan) **pokazuje trend pada**
 - **ALI**
 - I dalje je prisutna relativno visoka razina ilegalnih proizvoda što sa sobom **nosi značajne ekonomske i društvene implikacije**
 - na prihode proračuna
 - na rast kriminala
 - na smanjenje broja radnih mjesta
 - na zdravstveni sustav preko korištenja nekontroliranih duhanskih proizvoda
- **Viša cijena** ima najveći utjecaj na kupovinu duhanskih proizvoda bez markice

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

UČINCI NELEGALNOG TRŽIŠTA I PREKOGRANIČNE KUPOVINE NA PRORAČUNSKO PRIHODE

- Procjena potencijalnog proračunskog gubitka za 2021.: **1,3 milijarde kuna**
 - Uzimajući u obzir potrošnju ilegalnih cigareta i ilegalnog rezanog duhana te potencijalne prihode od trošarina i PDV-a
- Preko 15% ukupnog iznosa uplaćenih trošarina i PDV-a vezano uz duhanske proizvode u 2021.

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca

ŠTO RADI DRŽAVA?

REGULATORNO OKRUŽENJE, POJAČANI NADZOR, ...

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

REGULATORNO OKRUŽENJE, POJAČANI NADZOR, ...

- Značajni naponi državnih institucija u borbi protiv ilegalne trgovine duhanskim proizvodima urodili plodom
 - Dobar trend u radu nadležnih institucija uz povećane zapljene MUP-a i Carine
 - Povećanje zapljena **skoro dvostruko više zaplijenjenog duhana u odnosu na 2020.**
 - preko 8 puta više zaplijenjenih cigareta u odnosu na 2019.
 - prema dostupnim informacijama, zapljene ilegalnog duhana su uglavnom **duhan iz inozemstva**
 - Zaštita domaćeg tržišta: odredba o uvozu 2 kutijice iz ne-EU zemalja - MFIN
 - Uveden *track-and-trace*
 - Hrvatska kao jedna od rijetkih zemalja koja je uvodila ograničenja vezano za sirovi duhan
 - Uzima se kao model za druge EU zemlje

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

REGULATORNO OKRUŽENJE, POJAČANI NADZOR, ...

- Predstavnici industrije pohvaljuju dosadašnji napor državnih institucija i stavljaju se na raspolaganje za pomoć u budućnosti
 - Neoporezovani, a posebno ilegalni, duhanski proizvodi nisu samo ekonomsko, nego i **društveno važno pitanje**
- **Predvidivost regulatornog i poreznog okruženja presudna za stabilnost poslovanja**
 - Rasprava na EU razini o novoj akciznoj direktivi

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

ZAKLJUČNO

- **Oporavak potrošnje u 2021.**
 - Zbog rasta opće potrošnje (oporavka turizma)
 - **ALI** i pojačanog nadzora i regulatornog okruženja
 - *Pozitivno regulatorno okruženje urodilo je povratom lokalnih legalnih volumena i značajnim porastom prikupljene trošarine*
- Potrebno je nastaviti s kontinuiranom borbom protiv ilegalne trgovine duhanskim proizvodima!!!
- Najveća determinanta cijene duhanskih proizvoda su porezi a **značajniji rast cijena je glavni uzrok prelaska na jeftinije ilegalne proizvode** → potrebna je i racionalna i predvidiva porezna politika

HRVATSKA UDRUGA POSLODAVACA (HUP)

Radnička cesta 37a

10000 Zagreb

Hrvatska

+385 1 48 97 555

hup@hup.hr

www.hup.hr

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca